Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0511U000375

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-05-2011

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобизєва Любов Никифорівна

2. Kobyzyeva Lyubov Nykyforivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-04-2011

Спеціальність за освітою: 7.130102

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.353.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа Інститут зернових культур

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Теоретичні основи формування банку генетичних ресурсів зернобобових культур України та напрями його використання

2. Theoretical bases for the formation og the bank of grain legumes genetic resources of Ukraine and the directions of its usage

Реферат/анотація:

1. Об'єкт: теоретичні основи формування Національного банку генетичних ресурсів зернобобових культур (горох, соя, квасоля, нут, сочевиця) та шляхи його практичного використання. Мета: теоретичне обґрунтування та розробка методичних підходів формування банку генетичних ресурсів зернобобових культур в Україні, виділення цінних зразків під конкретні завдання селекції сортів гороху, сої, квасолі, нуту та сочевиці. Методи: польовий, лабораторний, статистичний. Новизна: Вперше в Україні вирішено важливу наукову проблему з обґрунтування теоретичних основ формування банку генофонду зернобобових культур. Встановлено його потенційні можливості та напрями використання в селекції. Розроблено методичні основи формування баз даних, колекцій, а також виділення і ефективного використання в селекції джерел цінних ознак. Обґрунтовано визначення регіонів цілеспрямованої інтродукції вихідного матеріалу для поповнення

базової колекції як складової Національного банку генетичних ресурсів рослин України. Встановлено біологічні та господарські особливості інтродукованих дикорослих та споріднених видів і їх селекційне значення. Відпрацьовано стратегію напрямів збереження і зменшення ризиків втрат зразків шляхом їх довготривалого зберігання при низьких температурах та дублювання збереження в сховищах різних країн. Встановлено ефективність використання виділених джерел цінних ознак при створенні нових сортів гороху, сої та квасолі. Результати: На основі теоретичних, методичних та системних розробок сформовано банк генофонду зернобобових культур та 5 базових колекцій генетичних ресурсів гороху, сої, квасолі, нуту та сочевиці в кількості 9015 зразків. Сформовано 3 ознакових, 5 спеціальних, 15 навчальних колекцій. Виділено в колекціях джерела селекційно цінних ознак. Видано 2 навчальних посібники: "Ідентифікація ознак зернобобових культур (горох, соя)", "Ідентифікація ознак зернобобових культур (квасоля, нут, сочевиця)" та розділ до навчального посібника "Спеціальна селекція і насінництво польових культур". Розроблено чотири державні стандарти. За участю здобувача створено 11 сортів гороху, за авторством - створено 6 сортів сої, 2 сорти квасолі. Ступінь впровадження: На 3 з 5 сформованих базових колекцій, на 3 ознакові та 4 спеціальні колекції гороху, сої, квасолі, нуту та сочевиці одержано авторські свідоцтва НЦГРРУ. Виділені в колекціях джерела цінних ознак широко використовуються в селекційній практиці науково-дослідних установ НААН, наукової селекційно-насінницької фірми "Соєвий Вік", Всеросійського науково-дослідного інституту зернобобових культур, Інституту цитології і генетики Білорусі, Інституту фуражних культур Болгарії. Навчальні посібники використані в навчальному процесі в аграрних університетах та при проведенні експертизи сортів в Державній службі з охорони прав на сорти рослин. Розроблені державні стандарти - при визначенні якості насіння. Створені за участю здобувача сорти гороху, сої і квасолі впроваджено в сільськогосподарське виробництво України. Сфера впровадження: селекційні установи.

2. Subject: The Theoretical bases for the formation of the National bank of grain legumes (peas, soybeans, kidney-beans, chick-pea and lentil) genetic resources and the ways of its practical use. Purpose: the theoretical substantiation and the elaboration of theoretical approaches to the formation of the bank of grain legume genetic resources in Ukraine, singling out valuable samples of peas, soybeans, kidney-beans, chick-pea and lentil varieties for the specific tasks of breeding. Methods: field, laboratory, statistical. Novelty: For the first time in Ukraine an important scientific problem of the substantiation of the theoretical bases for the formation of the gene bank of grain legume cultivars was solved; its potential and ways of application in breeding were ascertained. The methodical grounds for the formation of databases and collections as well as for the selection of valuable traits sources and their effective usage in breeding were elaborated. The determination of the regions of purposeful introduction of initial material for replenishing the base collection as a constituent of the National Bank of plant genetic resources of Ukraine was grounded. The biological and economic characteristics of the introduced wild and homogeneous species and their plant-breeding value were determined. The strategy of the maintenance directions and sample losses risk reduction by means of long-term storage at low temperatures and maintenance duplication in the depositories of different countries were worked out. The effectiveness of using the selected sources of valuable properties in the process of creating new cultivars of peas, soybeans and kidney-beans was established. Results: On the basis of theoretical, methodical and systematic studies the bank of grain legume genetic resources as well as the base collections of genetic resources of peas, soybeans, kidney-beans, chick-pea and lentil in number of 9015 samples was generated. Three characteristic collections, five special collections and fifteen educational ones were formed. In the collections the sources of valuable for breeding properties were defined. Two educational manuals: "The Identification of Properties of Grain Legume Cultivars (Peas, Soy Beans)", "The Identification of Properties of Grain Legume Cultivars (Kidney-Beans, Chick-Pea and Lentil)" and the manual chapter "Special breeding and seedage of field varieties" were published. Four state standards were formulated. Eleven pea cultivars were created with the participation of the candidate; six soybean cultivars and two kidney-bean cultivars were created by the candidate. Degree of implementation: Three of the five base collections, three characteristic collections and four special collections of peas, soybeans, kidney-beans, chick-pea and lentil have been granted the Copyright Certificate of NCPGRU. The sources of valuable traits singled out in the collections are widely used in breeding practice of the scientific research institutions of NAAS, the scientific seed-breeding firm

"Soybean age", The All-Russia Research Institute of Legumes and Groat Crops, the Institute of Genetics and Cytology of the National Academy of Sciences of Belarus, the Institute of Forage Crops of Bulgaria. The educational manuals are used in the educational process of agrarian universities and in the examination of cultivars by the State Service on Right Protection on Plant Varieties. The formulated state standards are applied during the process of seed quality assessment. The cultivars of peas, soybeans, kidney-beans created with candidate's partaking have been incorporated into agricultural production of Ukraine. Application area: breeding institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренкова Віра Павлівна

2. Petrenkova Vira Pavlivna

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Анатолій Михайлович

2. Шевченко Анатолій Михайлович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Січкар В"ячеслав Іванович

2. Січкар В"ячеслав Іванович

Кваліфікація: д.б.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клиша Андрій Іванович

2. Клиша Андрій Іванович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Дзюбецький Борис Володимирович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Дзюбецький Борис Володимирович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.